

СТАНОВИЩЕ

Изготвил становището: доц. д-р Любка Минчева Илиева, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, катедра „Икономика и управление на туризма“, Професионално направление 3.8. „Икономика“, Научна специалност: 05.02.18 „Икономика и управление (туризъм)“

Автор на дисертационния труд: Невена Руменова Ляскова-Великова, редовен докторант към катедра „Икономика и управление на туризма“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „Потенциал за иновационни туристически продукти, основани на икономиката на преживяванията“

Основание за представяне на становището: Участие в състава на научно жури по защита на дисертационен труд, съгласно Заповед № 585/04.07.2025 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“, гр. Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем 205 стандартни страници, структурирани във въведение, три основни глави, заключение, библиография и приложения. Авторефератът е в обем 37 страници и отразява в синтезиран вид съдържанието на изследването, основните резултати и приноси на разработката, като коректно представя постигнатото от докторантката.

Структурата на труда е ясна и логично изградена, съобразена с поставената цел и изследователски задачи. Балансът между теоретичната, методологичната и емпиричната част е постигнат чрез плавен преход от концептуалните постановки към аналитичния модел и практическото му приложение.

Използван е широк набор от информационни източници – 161 библиографски заглавия на български и чужди автори, включително специализирани научни изследвания, книги, статии в реферирани издания, статистически данни от НСИ и Евростат, нормативни документи, стратегии за развитие на туризма, както и интернет ресурси. Това свидетелства за високата степен на информираност на докторантката и за умелото ѝ боравене с разнообразна литература. Подходът към източниците е аналитичен, а не описателен, като се търси съпоставка между българския и международния научен опит.

Докторантката демонстрира задълбочено познаване на проблематиката и умение да съчетава теоретични постановки с практически ориентирани изследвания. Характерно за труда е използването на богат инструментариум от методи – сравнителен анализ, контент анализ, анкетни проучвания, интервюта, експертни оценки и статистическа обработка, които осигуряват достоверност и надеждност на изводите. Визуализацията чрез 26 фигури и 23 таблици прави

изложението по-ясно, подпомага разбирането и засилва аналитичната стойност на текста.

В автореферата са представени в синтезиран вид основните характеристики на дисертационния труд – актуалност, цел, задачи, методология, обект и предмет на изследването, както и изведените научни и научно-приложни приноси. Той изпълнява своето предназначение да информира научната общност и членовете на журито за същността и значимостта на изследването и може да бъде оценен като коректен и адекватен спрямо изискванията.

Всички използвани литературни източници са коректно цитирани в текста и отразени в библиографията.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е изключително актуална и значима, особено в условията на динамично развиващ се туристически сектор, в който преживяванията се превръщат в основа за изграждане на устойчиво конкурентно предимство. Липсата на цялостни и систематизирани изследвания в българската научна литература по тази проблематика подчертава научната и практическата стойност на разработката. Трудът се вписва в съвременните тенденции на научна интеграция, като съчетава елементи от туризма, маркетинга, икономиката на преживяванията и иновационния мениджмънт.

Въведението очертава актуалността на темата и формулира целта, задачите, обекта и предмета на изследването.

Първа глава има ясно изразен теоретичен характер и полага концептуалната рамка на изследването. В нея авторката проследява възникването и развитието на концепцията за икономика на преживяванията, представя основните теоретични постановки и очертава ключовите направления за тяхното приложение в туризма. Специално внимание е отделено на типологията на иновационните продукти, включително базирани на преживяванията и дигитализацията, което придава новост и актуалност на изследването. По този начин първата глава изпълнява своята постановъчна и аналитична функция, като изгражда необходимата основа за последващата методологична и емпирична част.

Втора глава е посветена на методологичната рамка и е логично структурирана около три основни акцента – анализ на потенциала за развитие на иновационни туристически продукти, систематизиране на методите за неговото изследване и изграждане на концептуален модел. Важен принос е предложението за интегриран модел, който комбинира класически методи на анализ със съвременни подходи, включително анкетни изследвания и експертни оценки. Глава втора демонстрира висока методологична култура и създава надеждна база за извършване на емпиричното изследване.

Трета глава е фокусирана върху практико-приложните измерения на темата. Чрез проведените теренни изследвания в седем дестинации (Варна, Несебър, Велико Търново, Добрич, Троян, Свищов и Харманли) са анализирани природни и антропогенни ресурси, нагласите на туристите и позициите на туристическия бизнес. Авторката успява да съчетае количествен и качествен анализ, което придава достоверност и дълбочина на резултатите. Идентифицирани са ключови бариери пред въвеждането на иновативни туристически продукти, както и възможности за тяхното развитие. Представени са конкретни препоръки, които могат да бъдат използвани както от туристическите предприятия, така и от институциите в сектора.

В заключението са систематизирани и обобщени резултатите от цялостното изследване, като ясно се потвърждава основната изследователска теза. Изводите са обосновани, последователни и свързани с първоначално поставените цели и задачи. По този начин се затваря логическият кръг на изследването – от теоретичната постановка, през методологичния инструментариум до емпиричната проверка и практическите препоръки.

Авторефератът адекватно и прецизно отразява съдържанието, структурата и основните приноси на дисертационния труд. Той изпълнява предназначението си да представи в синтезиран вид постиженията на докторантката и може да се оцени като коректен и добре оформен документ, съответстващ на утвърдените академични изисквания.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Научните приноси на дисертационния труд се изразяват в обогатяване и доразвиване на теоретичната и методологичната база по изследваната проблематика:

- Обогатяване на съществуващите знания за икономиката на преживяванията чрез задълбочено разглеждане и критичен анализ на фундаментални теоретични постановки. В рамките на изследването е систематизирано понятието, проследено е неговото развитие и са очертани връзките му с алтернативните форми туризъм и иновационните туристически продукти, което допринася за концептуалното изясняване и теоретичното обогатяване на тематиката.

- Изследване и критичен анализ на основни теоретико-приложни методи за анализ в туризма в контекста на икономиката на преживяванията и иновационните продукти. На тази база е извършено съпоставяне на утвърдените в литературата подходи и е дефинирана методологична основа, послужила за изграждането на авторов концептуален модел.

Научно-приложните приноси са свързани с разработването и апробирането на инструментариум за практическо приложение:

- Разработване на авторов концептуален модел за изследване на потенциала за иновационни туристически продукти, основани на преживявания. Моделът съдържа ясно дефинирани стъпки и етапи за провеждане на анализа, като позволява оценка на ресурси, нагласи и бариери и предлага алгоритъм за постигане на ефективни резултати в практиката.

- Апробиране на предложения модел в седем туристически дестинации в България (Варна, Несебър, Велико Търново, Добрич, Троян, Свищов и Харманли), което придава на изследването висока приложна стойност. В резултат на теренните проучвания са формулирани конкретни препоръки за повишаване на търсенето и предлагането на иновационни туристически продукти, основани на преживяванията, които имат потенциал да подпомогнат формирането на политики за устойчиво развитие на туристическите дестинации.

IV. Въпроси по дисертационния труд

При обсъждане на научната разработка в катедрата като вътрешен рецензент съм отправяла бележки и препоръки, които са отразени от докторантката. С цел достойна защита, предлагам на вниманието на докторанта **следния въпрос:** Какъв е стратегическият принос на иновационните туристически продукти, основани на икономиката на преживяванията, за изграждането на устойчиво конкурентно предимство на българските туристически дестинации?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Представеният дисертационен труд от Невена Руменова Ляскова-Великова представлява самостоятелно и задълбочено научно изследване, в което е реализирана поставената цел, убедително е защитена изследователската теза и са постигнати значими теоретични и емпирични резултати.

В заключение, трудът напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Това ми дава основание с увереност да гласувам **положително** и да предложа на уважаемото научно жури да присъди на докторант **Невена Руменова Ляскова-Великова** образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (туризъм)“.

26.08.2025 г.
гр. Свищов

Изготвил становището: ...|
(доц. д-р Любка Илиева)